

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 98-1915)

Originalt emne

Den kommunale Fortsættelsesskole

Skole- og Undervisningsvæsen

Skole- og Undervisningsvæsen i Almindelighed

Uddrag fra byrådsmødet den 27. maj 1915 - side 16

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 98-1915)

Fra Skoleudvalget forelaa følgende Indstilling af 18. Maj 1915 om Oprettelse af Fortsættelsesundervisning for den konfirmerede Ungdom:

"Skoleudvalgets Flertal (N. J. Laursen og M. Thomsen) indstiller til det ærede Byraad, at der til 1. Oktober dette Aar begyndes med Fortsættelsesundervisning i kvindelig Haandgerning og Husgerning (Hold IV og V), og at Deltagerne ved Indtegningen til det halvaarlige Kursus i disse Fag skal betale et mindre Beløb f. Eks. 2 a 3 Kr.

Fortsættelsesskolen for den mandlige Ungdom mener Flertallet bør udsættes, indtil et Beløb dertil kan optages paa Budget for Aaret 1916-17.

Skoleudvalgets Mindretal (Jakob Jensen) anbefaler hele det af Skolekommissionens Flertal stillede Forslag til Vedtagelse, saaledes at alle de i det nævnte Forslag omtalte 5 Hold oprettes fra 1. Oktober dette Aar.

Angaaende Omkostningerne kan man kun oplyse, at Undervisningen af et Hold vil komme til at koste ca. 200 Kroner."

Skolekommissionens Indstilling var saalydende:

"Skolekommissionen har i Mødet den 22. Februar vedtaget at indstille Udvalgets Flertals Indstilling til det ærede Byraads Vedtagelse. -

I de medfølgende Undervisningsplaner skal dog Sundhedslære rettes til Sundhedslære og Alkohollære.

For denne Indstilling stemte 7 Medlemmer,

2 Medlemmer stemte for et Forslag om kun at indrette Fortsættelsesskole for Kvinder. 1 Medlem stemte for Udvalgets Mindretals Forslag.

2 Medlemmer var fraværende."

Indstillingen fra det af Skolekommissionen nedsatte Udvalg var saalydende:

"Det af Skolekommissionen i Mødet den 30. November f. A. nedsatte Udvalg, som skulde overveje, om og hvorledes en Fortsættelsesskole for den konfirmerede Ungdom kunde indrettes her i Aarhus, har ved Forhandling med Teknisk Skole og de to herværende Handelsforeninger faaet fastslaaet, at ingen af de nævnte Institutioner ønsker Samarbejde med en kommunal Fortsættelsesskole, der formentlig ikke burde tage nogen af de Opgaver op, som søges løst af teknisk Skole og Handelsskolerne.

Efter at man saaledes havde opnaaet Klarhed over, at en Ungdomsskole maa søge sine Elever blandt de mange unge Mennesker af begge Køn - især Piger - som ikke gaar over i faglært Virksomhed ved Handel og Haandværk, har man drøftet dels det principielle Spørgsmaal om Betimeligheden af en Ungdomsskoles Oprettelse her i Byen paa nærværende Tidspunkt, dels Spørgsmaalet om en saadan Skoles Indrettelse.

Hvad det principielle Spørgsmaal angaar kan et Mindretal indenfor Udvalget (Mikael Johansen) ikke tilraade, at der nu oprettes en Fortsættelsesskole i Aarhus, og Hr. Mikael Johansen anser det derfor for overflødigt at drøfte Planer for en saadan Skole.

Udvalgets Flertal (Jakob Jensen og Kromann) tilraader derimod, at der oprettes en Fortsættelsesskole for den konfirmerede Ungdom her i Aarhus, og at denne Skole begynder sin Virksomhed i Efteraaret 1915.

Som Følge af det anførte fremkommer Udvalget med to Indstillinger til den ærede Skolekommission, en Flertals- og en Mindretalsindstilling.

I. Flertallets Indstilling.

Det indstilles til Byraadet, at der oprettes Fortsættelsesskole for den konfirmerede Ungdom i Aarhus, og at denne Skole begynder sin Virksomhed i Efteraaret 1915.

Angaaende Fortsættelsesskolens Virksomhed foreslaaes følgende:

1. Undervisningen finder Sted i Vinterhalvaaret 1. Oktober til 1. April, med 5 Timer (Kl. 2-7) en Dag ugentlig.

2. De unge Mænd undervises i Borgerskolen, Ny Munkegade, de unge Piger i Borgerskolen, Christiansgade.

3. Antallet af Elever paa de enkelte Hold, som oprettes, bør ikke overstige 20. Der oprettes ikke Undervisning i noget Fag, naar der ikke melder sig mindst 14 Deltagere af samme Køn.

4. Under den i Punkt 3 omtalte Forudsætning indrettes der følgende Kursus.

I. Almindeligt Hold (Dansk og Regning).

Baade for Mænd og Kvinder.

II. Sprogligt Hold (Engelsk). Baade for Mænd og Kvinder.

III. Haaudarbejde (Sløjd). For Mænd.

IV. Haandarbejde (Syning). For Kvinder.

V. Husgerning (Madlavning). For Kvinder.

Angaaende Undervisningen paa disse Kursus henvises til vedlagte Undervisningsplaner og Cirkulære af 30. Maj 1914 fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, til hvilket Ministerium Undervisningsplanerne skal indsendes til Godkendelse.

Et Mindretal (Kromann) ønsker i Undervisningsplanerne efter "Sundhedslære" tilføjet: "Alkohollære" med Benyttelse af N. Arnold Møllers "Alkohol".

II. Mindretallets Indstilling Skolekommissionen meddeler Byraadet, at den ikke for Tiden ønsker at fremkomme med Forslag om Oprettelse af en kommunal Fortsættelsesskole i Aarhus."

N. Joh. Laursen udtalte, at Indstillingen gik ud paa at foretage en lille Prøve med en Fortsættelsesskole med Undervisning en halv Dag om Ugen. Udvalget havde drøftet, om der var Trang til en egentlig Fortsættelsesskole, men dets Flertal havde ment, at der for

Mændenes Vedkommende ikke var saa stor Trang, at der var Grund til at begynde i Aar, hvor Sagen ikke var forudset, saaledes at der var kommet en Bevilling med paa Budgettet. Aarsagen til, at Trangen ikke var større, maatte vel sagten søges i, at der her i Byen fandtes en Række Aftenskoler, som fik Tilskud fra Stat og Kommune, og som gav Adgang til Undervisning af samme Art, som Fortsættelsesskolen tænkte paa. Dertil kom, at der var gennemført 7 klasset Undervisning i Børneskolen. Alt i alt mente Udvalgets Flertal det bedst at se Tiden an for Mændenes Vedkommende. Derimod ansaa Udvalgets Flertal det for mere paakrævet at oprette Kursus for unge Piger i Husgerning, dels fordi mange unge Piger allerede havde begyndt saadan Undervisning i Skolen, og dels fordi de aller fleste unge Piger vist kunde have godt af at udvide deres Kundskaber paa dette Omraade. Derfor stillede Udvalgets Flertal Forslag om at oprette et Kursus for unge Piger i Madlavning, selv om Udgiften hertil ikke var opført paa Budgettet. Naar Flertallet ønskede, at der skulde betales et lille Indskrivningsbeløb, var det ikke for selve Indtægtens Skyld, men for at man ikke skulde melde sig til Kursuset uden at have til Hensigt at gennemgaa det, altsaa for at give Tilslutningen mere Stabilitet. Udvalgets Flertal havde haabet, at man fra alle Sider kunde slutte sig til dets Indstilling, og at Sagen saa kunde være taget op til næste Aar, men et Mindretal ønskede jo at gaa noget videre. Taleren vilde nu afvente, hvad Mindretallet havde at sige, men han vilde dog allerede nu bemærke, at han godt kunde tænke sig den Mulighed at tage Forslaget tilbage, saaledes at hele Sagen maatte vente til næste Budgetbehandling. Aarsagen hertil var, at Udvalget foruden den foreliggende Indstilling kom med Forslag om Bevilling af et ekstraordinært Beløb til Skolen i Frederiksalles, og at Sagen om Ansættelse af en Skoletandlæge snart atter vilde komme frem, samt Oprettelsen af en ny Mellemskoleklasse. Forhaabentlig kunde man derfor enes om Udvalgsflertallets Forslag.

Jakob Jensen fandt det heldigt, at Hr. N. Joh. Laursen havde gentaget sin i Udvalget fremsatte Trussel om at standse hele Sagen. Da Truslen blev fremsat i Udvalget, var Spørgsinaalet om Bevillingen til Varmeapparatet til Skolen i Frederiksalles ikke fremme, og Sagen om Skoletandlægen var standset, fordi den rette Tandlæge ikke var blevet antaget. Udgiften til Mellemskoleklassen kunde desuden ikke være overraskende. Skulde man tro Statens Statistik, var der stor Trang til en Fortsættelsesskole for den konfirmerede Ungdom, hvad Taleren heller ikke var i Tvivl om. Hvorledes en saadan Undervisning skulde gribes an, var derimod ikke let at sige, og derfor havde Skolekommissionens Flertal ogsaa vedtaget flere Planer at undervise efter, saaledes at der vilde være at oprette en Klasse,

naar der meldte sig et tilstrækkeligt Antal Deltagere til en Plan. Taleren ønskede naturligvis at opretholde Skolekommissionens Flertals Forslag. Taleren havde været Formand i det af Skolekommissionen nedsatte Udvalg, og de Medlemmer af dette, som vilde arbejde - et Medlem erklærede nemlig straks, at han intet vilde bestille i denne Sag - havde enedes om at anbefale, at der blev oprettet en Ungdomsskole i Henhold til de foreliggende Planer. Dette. Forslag havde Skolekommissionens Flertal sluttet sig til, saa det vilde være meget mærkeligt, om Taleren nu skulde gaa med til det af Skoleudvalgets Flertal stillede Forslag. Skulde Ungdomsskolen blive til noget, maatte der begyndes efter det Princip, der laa til Grund for Skolekommissionens Forslag. Taleren vilde derfor anbefale Byraadet at stille sig velvilligt til dette.

Mikael Johansen kunde ikke indse, at der var Trang til denne Fortsættelsesskole, eftersom man allerede havde 4 Arbejderaftenskoler. Navnlig i denne vanskelige Tid var der ikke Anledning til at begynde paa noget nyt. Dersom Hr. N Joh. Laursen ikke vilde stille Forslag om at udsætte hele Sagen til næste Budgetbehandling, vilde Taleren gøre det.

N. Joh Laursen skulde indrømme, at Udvalget ikke bestemt vidste, at et nyt Varmeapparat blev nødvendig til Skolen i Frederiksalles, da Sagen om Fortsættelsesskolen blev behandlet; om Reparationer vidste man derimod nok Besked. Der var næppe større Trang til Ungdomsskolen i Øjeblikket; Arbejderskoler af ganske lignende Art fandtes i Forvejen her i Byen, saa der skete ingen Skade ved at nøjes med det, Udvalgets Flertal foreslog. Det var rigtigt, at Skolekommissionens Flertal anbefalede de forskellige Planer, men dette skyldtes maaske, at Kommissionen tænkte mindre paa Budgettet end paa at gøre det godt for Undervisningen.

Taleren vilde gentage, at der ingen Skade skete ved at udsætte hele Sagen til Budgetbehandlingen, dersom man ikke vilde gaa den af Udvalgets Flertal foreslaaede Vej, idet der jo allerede fandtes en Aftenskole for lignende Fag i Skolen i Finsensgade. Taleren ønskede ikke, at der skulde være Kamp om den Sag, og det blev bedst undgaaet ved at udsætte hele Spørgsmaalet i Aar.

Formanden kunde have ønsket, at Udvalget baade for denne og næste Sags Vedkommende havde stillet Forslag om, af hvilken Konto Udgiften skulde afholdes.

Jakob Jensen bemærkede, at den foreliggende Sag drejede sig om et saa lille Beløb, at det ingen Rolle spillede. For næste Sags Vedkommende skulde Taleren stille Forslag om, hvorledes Beløbet skulde skaffes til Veje. Der forelaa intet Forslag i saa Henseende fra

Udvalget.

Sagen udsattes til den forestaaende Budgetbehandling.

